

denne Plads, fremhævede han, for øvrigt i Tilslutning til tidligere Udtalelser, sit Syn paa Erhvervskrisen, den dermed følgende Arbejdsløshed og de usikre økonomiske Fremtidsudsigter for vort Folk. Det ærede Medlem synes i Modsætning til den højtærede Landbrugsminister at forstaa, at der baade i Spørgsmaalet om Arbejdsløsheden og i Spørgsmaalet om Befolkningstilvæksten ligger et Problem, som ikke lader sig ordne af sig selv uden store sociale Ulykker, som Regeringen, Lovgivningsmagten nødvendigvis maa beskæftige sig med. Jeg er ganske enig med det ærede Medlem Hr. Fraenkel deri, men naar Talen er om, hvilke Veje vi skal gaa, er vi uenige. Det ærede Medlem havde kun to Veje at anvise, dels en systematisk organiseret Udvandring, dels en Beskyttelsestoldlovgivning. Angaaende den sidste Vej vil jeg gerne understrege, hvad der forleden blev sagt af min Partifælle, det ærede Medlem Hr. Sundbo, at baade Bondestanden og Arbejderstanden i vort Land mener ikke at have Interesse i en saadan Lovgivning, og at den Vej derfor neppe er fremkommelig; thi en Regering, der vilde regere baade imod Bondestanden og Arbejderstanden i vort Land, behøver vi neppe at spille hverken mange Ord eller mange Tanker paa. Den Vej er altsaa ikke farbar. Om Udvandringen, som synes at være blevet visse konservative Blades store Haab, har mine Partifæller de ærede Medlemmer Hr. Hauge og Sundbo udtalt, at de ansaa den Vej for lidet formaalstjenlig. Jeg er ganske enig med dem deri. Det forekommer mig, at en statsorganiseret Eksport af vort Lands største Værdi, den veluddannede og flittige Arbejdskraft, vilde være en fuldstændig nationaløkonomisk Falliterklæring; den Vej duer altsaa heller ikke.

Desuagtet vil jeg dog gerne sige til det ærede Medlem Hr. Fraenkel, at han ikke behøver at fortvivle af den Grund. Der er en anden Vej, som efter min og manges Mening vil føre til Maalet, og den Vej er en bedre Udnyttelse af Jorden og en større Udstyknings. Jeg har gentagne Gange tidligere fra denne Plads fremhævet, at det gale i den nuværende Udvikling er, at Landbruget ikke har været i Stand til at aftage sit eget Befolkningsoverskud, og at dette kun vil lade sig gøre, naar Udstykningsen bliver iværksat i langt højere Grad, naar der bliver fremskaffet tilstrækkelig mange Smaabrug. Det er den Vej, som bedst og naturligst kan løse de vanskelige Erhvervs-, Arbejdsløsheds- og Befolkningsproblemer. Smaabruget er for Tiden den ogsaa privatøkonomisk set mest fordelagtige Form for Landbrug,

og samfundsøkonomisk set har Smaabruget altid været det bedste. Det har været det, der har givet den bedste Dyrkning og det største Bruttoudbytte og beskæftiget den meste Arbejdskraft.

Af det Parti, jeg tilhører, er der i indeværende Rigsdagssamling indbragt to Lovforslag, som tager Sigte paa dette Forhold. Lovforslag, som efter min Opfattelse anviser den eneste naturlige Vej ud af Erhvervskrisen. De er henvist til et Udvalg, som aabenbart er et Begravelsesudvalg. Hvis det ærede Medlem Hr. Fraenkel virkelig har Villie til at bidrage til en naturlig og heldig Løsning af Erhvervskrisen, vil jeg bede ham om at hjælpe os med at faa vristet disse to Lovforslag ud af de døde Rige; det er Lovforslag, der ikke stiller urimelige, langt mindre umulige Krav til Statskassen. Jeg vil blot paapege en enkelt Ting, nemlig at efter vore Lovforslag vilde de 40 000—50 000 Husmænd, der nu har for lidt Jord til at være selvstændige, og som derfor for at kunne leve tillige maa være Lønarbejdere, blive i Stand til at skaffe sig den nødvendige Suppleringsjord paa rimelige Vilkaar, saaledes at de ikke længere behøvede at være Lønarbejdere. Den naturlige Følge heraf vilde blive en betydelig Afgang i de arbejdsløses Antal. Der vilde blive Efterspørgsel efter Arbejdskraft.

Jeg ønsker at fremhæve, at er der Villie til at løse den nuværende Krise, som Samfundet ikke i det lange Løb kan taale, saa er der hidtil ikke anvist anden virkelig Udvej end denne, og der behøves hverken Hekseri eller særlig Behændighed for at løse den nuværende Krise; der behøves kun en fast Villie til at skaffe arbejdsvillige Hænder Adgang til at erhverve Jord. Dér ligger den rette Vej, og til det ærede Medlem Hr. Fraenkel og andre ærede Medlemmer, som ser det gale i den nuværende Udvikling, vil jeg sige, at vil man Maalet, maa man ogsaa ville Midlerne. Vi har her anvist et Middel, mod hvilket jeg ikke hidtil har hørt noget virkeligt Modbevis fremsat.

Fraenkel: Jeg vil gerne sige et Par Ord om den sidste ærede Talers Hovedpaastande. Den ene var rettet mod min Opfordring til at søge den Udvandring, der alligevel vil komme og er i Færd med at komme, organiseret, og den anden angik Udstykningsen som det Middel, der vilde kunne afhjælpe den Krise, vi lever i. Det ærede Medlem udtrykte det saaledes, at det var en daarlig Udvej at tilraade Eksport af vor største nationaløkonomiske Værdi. Saadan kan man ikke se paa Ud-